

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe " de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " " pe " an 7 "

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
„Foaia Diecezană” iar banii de prenumără-
țiune și inserțiuni la Administrațiunea Tipo-
grafiei și Librăriei diecezane în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
edictate etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200
de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Nr. 4129 B
ex 1914

Adresa la Stentat

*Doliul diecezei „Caranse-
beșului”*

~~Onorată Preotime Parohială!~~

*În trisul prilej al stingerii din viață a feciorului moștenitor
de tron, P.S. Sr. D. Miron & Cristea a adresat preotimii parohiale din dieceza Car-*

ansebeșului
Mâni sacrilegi au răpus viața Alteței Sale imperiale și regale a arhiducelui
clironom **Fancisc Ferdinand** și prin aceasta au aruncat în doliu augusta casă
domnitoare și popoarile credincioase ale monarhiei supuse scepstrului blând al
Maestății Sale imperiale și regale **Francisc Iosif I.**

Pe când noi Românii cu toții luăm parte la adâncă durere ce a ajuns pe
încărunțitul și prea iubitul nostru Monarh, părinte iubitor al tuturor popoarelor Sale
credincioase, ca unii, cari între toate vicisitudinile am fost cu cea mai adâncă iubire și
alipire fiască față de părintele tuturor popoarelor credincioase ale monarhiei noastre,
și deci, ne exprimăm adâncă noastră părere de rău pentru aceasta nefericire și con-
damnăm din tot sufletul fapta sacrilegă a unor oameni lipsiți de simțeminte ome-
nești, — ne vedem îndemnați a dispune următoarele:

1. Să să arboreze steag negru în turnurile bisericilor noastre și să să tragă
clopotele de trei ori pe zi până la ziua înmormântării.

2. În Dumineca următoare înmormântării la sânta proscomidie și la eșirea
preotului cu sântele daruri să să pomenească numele înaltului răposat **Franz Ferdinand**,
iară la finea sântei liturgii să să celebreze părăstas pentru sufletul răposatului.

~~Caransebeș, din ședința conzistorială ținută la 16 Iunie 1914.~~

~~Dr. E. Miron Cristea m. p.
episcop.~~

Nr. 4155 Șc. ex 1914.

CIRCULAR

cătră toate oficiile protopopești și parohiale din eparhie.

Sprrijinul, ce ni-l'au dat în urma intervenirii noastre repetite mai mulți protopopi și preoți în privința îndemnării tinerilor de-a se înscrie la cursurile pedagogiei noastre din Caransebeș, au avut un rezultat foarte multămitor. Numărul elevilor a crescut față de trecutul mai apropiat bine; încât — dacă tendința sporirii să va susține — vom ajunge în starea normală de toți dorită.

În scopul acesta află de bine a îndemna din nou pe toți P. T. domni protopopi și preoți:

1. ca și în cursul verii acesteia, să îndemne cât de mulți tineri din cercul conștințelor lor, ca să se înscrie cu începutul anului școlar viitor 1914/15 la pedagogia noastră confesională.

2. Întrucât mijloacele protopopiatului sau parohiei admit, să ajutore și acelea în caz de lipsă pe tinerii săraci din tract sau parohie.

Înaltul guvern a promis a introduce limba română în școalele primare de stat ori comunale, cercetate de elevi români. Deci candidații de învățători, cari vor absolva la noi și astfel vor cunoaște limba română, ar avea terenul cel mai larg de-a fi aplicați la orice școale primare din țară.

Prea Onoratele Oficii protopopești trimit acest circular aceluș sub % în destule exemplare tuturor oficiilor parohiale.

Caransebeș 17 Iunie 1914.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Nr. 3266 Șc. ex 1914.

Notă oficială.

Prin aceasta să comunică tuturor celor interesați, că Conzistorul diecezan în ședința sa de azi a admis în școalele noastre populare folosirea manualului *«Curs practic de Fizică și Chimie pentru cursul primar»* de Iuliu Vuia, ediția a V-a.

Caransebeș din ședința conzistorială școlară, ținută în 9 Iunie 1914.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Nr. 3919 E. ex 1914.

CONCURS.

Pentru conferirea a șase ajutoare din fundațiunea Episcopului *Nicolae Popea* să publice concurs cu termin până la 23 Iulie (5 August nou) 1914, și anume să vor conferi:

I. Un ajutor de treisute (300) coroane unui sodal de croitor de bărbați, care se va perfecționa în ramul acesta;

II. un ajutor de treisute (300) coroane unui sodal de zidar, care cercetează cursul pentru industriașii zidari;

III. un ajutor de treisute (300) coroane unui sodal de măsur artistic și tâmplar;

IV. trei ajutoare de câte una sută (100) coroane, la care pot reflecta învățăcei dela orice meserie sau industrie.

Să recere ca reflectanții să fie Români ortodocși, talentați și cu purtare morală bună.

Cererile de concurs sânt a să adresa Conzistorului diecezei române gr. or. a Caransebeșului până la 23 Iulie (5 August n.) 1914 fiind instruate cu următoarele documente, alăturate în original sau în copii autentice:

1. Estras de botez, provăzut cu adevărință din partea preotului local competent, că concurentul și acum aparține bisericii române gr. or. din metropolia noastră.

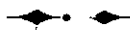
2. Atestat de săracie dela antistia comunală, vidimat și de preotul nostru local despre starea materială și socială a concurentului și a părinților săi.

3. Testimonii școlare și eventuale atestate de servicii despre progresul și purtarea morală din anii trecuți.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 7 Iunie 1914.

2—3

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Atentatul.

Sosirea în Sarajevo.

Moștenitorul de tron a sosit în Sarajevo Duminecă pe la ora 10 înainte de amiază, din lagărul militar, ca să ia parte la serviciul divin din catedrală și la recepțiunea oficială dela primărie — ce erau să să țină din prilejul terminării manevrelor în Bosnia. Automobilul mergea pe debarcaderul Appel, când clironomul își aduse aminte că augusta soție, principesa Sofia, tocmai pe timpul acela vizitează preparandia de învățătoare. A dat semn șoferului să-l ducă acolo, unde s'a dat jos și a intrat în institut. Tocmai la eșire s'a întâlnit cu principesa, pe care a luat-o de braț și au urcat ambii în automobil.

Atentatul cu bomba.

Abia bătuseră zece ore când automobilul cu parchea moștenitoare a intrat pe Ulița Ciumurja. Pe când

oamenii le făceau ovații, din public s'a ales un tânăr bine îmbrăcat, a pășit înainte spre automobil, a scos un obiect de forma unei sticle, care l'a aruncat în drum. Bomba a lovit în partea posterioară automobilul clironomului de pe care a căzut, explodând sub al doilea automobil, care venea cu câțiva pași mai în urmă. Explozia a rănit grav pe locotenent-colonelul MERIZZI și pe guvernorul POTIOREK, cari ambii au leșinat. Conteul WALDECK a scăpat cu leziuni mai ușoare, intrându-i în corp câteva ciuțe și schije din bombă.

Pentru un moment s'a oprit și automobilul moștenitorului, dar șoferul ne mai așteptând ordine cu viteză mare a mănât spre primărie. Clironomul privia îndărăt și să vedea surpriza pe fața lui, când a văzut efectul atentatului. Explozia a mai rănit 20 de persoane, dintre acestea pe 7 foarte grav. Toți răniții au fost transportați imediat la spital, iar autoritățile au cautat să ștergă repede urmele atentatului și să facă liniște.

Detenătura s'a auzit până la primărie, unde parechea moștenitoare a fost primită cu urale și ovații, când a descins din automobil. Martorii oculari spun, că clironomul nu a mai resalutat publicul, ca de obicei, ci nervos și-a luat soția la braț și a intrat în primărie.

Recepția dela primărie.

Consiliul municipal în frunte cu primarul Ciurcici effendi așteptau în incintă parechea moștenitoare, făcându-i ovații. Primarul pășise înainte și voia să-și înceapă discursul de bineventare, însă moștenitorul l'a oprit energic cu un gest:

— *Așteaptă dle primar! Vin aici și mă primiiți cu bombă!*

Abia începuse primarul cu glasul tremurător să-l agrătească: „Alteț imperială și regească!” — când arhiducele l'a întrerupt din nou:

— *Așa-i cum zic! Nu poți fi în siguranță în orașul acesta! Acum continuă:*

Bătrânul Ciurcici effendi și-a terminat repede vorbirea; moștenitorul i-a răspuns în câteva cuvinte și a plecat momentan cu soția la braț. Intreaga recepție nu a ținut mai mult de 5—6 minute.

Parechea moștenitoare s'a suit din nou în automobil la ora 10 și jumătate, lăsând să fie duși la spital, ca să cerceteze pe răniții exploziei.

Al doilea atentat cu sfârșit tragic.

Moștenitorul Francisc Ferdinand era foarte agitat. Principesa Sofia înainte de plecare i-a spus ceva, dar dânsul nu i-a mai răspuns și automobilul a plecat cu viteză mare.

Când au ajuns în strada Francisc Iosif, care duce la spital — de pe trotuarul dela dreapta, un tânăr slăbănog a tras două focuri de revolver asupra automobilului.

Glonte prim a intrat în gâtul clironomului, spargându-i artera, din care a început să țîșnească sângele. Moștenitorul a întins mâinile spre soția sa, care se aplecase asupra dânsului, ca să-l apere cu corpul ei. În acest moment un al doilea glonte a intrat în pântecul principesei, care a căzut cu fața înainte.

S'a iscat o panică enormă, care a oprit pe loc automobilul pentru un moment. Abia s'a auzit comanda: „Inapoi la conac!” — și automobilul întorcându-să a pornit cu viteză nebună spre conac, unde a ajuns în trei minute.

Moartea parechei moștenitoare.

În curtea conacului au alergat servitorii, cari i-au dus pe brațe pe cei doi răniți mortal. Moștenitorul Ferdinand mai da semne de viață, se sbătea; principesa

Sofia era leșinată. Imediat au sosit medicii, cari însă nu au putut face nimic. A fost chemat abatele, care i-a împărțit cu sfințele taine ale muribunzilor.

La 19 ore și 35 minute a fost comis atentatul și peste 10 minute moștenitorul Francisc Ferdinand a încetat din viață. Principesa Sofia a mai trăit un sfert de oră, apoi inima a încetat a-i mai bate.

Moștenitorul făcut atent asupra pericolului.

S'a constatat, că primarul orașului Serajevo l'a rugat pe moștenitorul, ca să renunțe la programul stabilit și să nu-și continue drumul, Arhiducele i-a răspuns însă hotărât:

— *Am motive, ca să mă țin de program până la sfârșit.*

Plecând automobilul cu parechea moștenitoare dela palatul primăriei, la încrucișarea bulevardelor Francisc Iosif și Appel s'au auzit detonături. Cele dintâi gloanțe au nimerit-o pe ducesa, care a căzut în brațele soțului ei. Arhiducele plecându-se deasupra soției sale al treilea glonț l'a nimerit pe el.

Cine sânt atentatorii?

Individul care a aruncat bomba asupra automobilului să numește *Medeyko Cabrinovich*, un culegător tipograf de 27 de ani. El e fiul unui crâșmar din Serajevo. Deoarece nu i-a plăcut să lucre și după tatăl său nu mai voi să-i dea bani pentru viața destrăbălată ce o ducea a rătăcit câțiva timp prin Muntenegru și Belgrad, reîntorcându-se mai târziu iarăș la Serajevo. Pentru principiile lui sindicaliste-anarhiste organizațiunea socialistă l'a excluz din sânul ei așa că ne mai putând câștiga bani de niciunde s'a dus din nou la Belgrad, unde a intrat ca culegător în tipografia statului.

Câștigându-și câțiva bani, s'a rentors acum 4 săptămâni iarăș în orașul lui natal, pentruca să-și continue viața desfrănată. Chefuind prin crâșme și localuri obscure în câteva zile și-a gătat banii. După ce a rătăcit mai multe zile fără de lucru, în sfârșit a fost primit acum câteva zile ca ajutor într-o tipografie mică, unde însă ceilalți muncitori se fereau de el pentru sentimentele lui anarhiste.

Al doilea atentator, care a tras focurile ucigătoare asupra parechei moștenitoare, e un student eliminat din școala reală superioară din Serajevo. Numele lui e *Gabro Princip* și e în etate de 19 ani. S'a născut în Grahovo din părinți țărani. Acum doi ani luând parte la demonstrațiunile ce au avut loc atunci în Serajevo în legătură cu războiul din Balcani, a fost eliminat din școala reală și apoi espulzat de pe teritorul orașului Serajevo acum vre-o 8 zile.

O a doua bombă.

La încrucișarea străzii Francisc Iosif cu cheul Appel un polițist a găsit imediat după atentat o a doua bombă în formă de sticlă. Unii cred, că studentul Princip ar fi aruncat-o sub automobilul cu parechea moștenitoare, dar n'a explodat. După alții bomba ar fi căzut din buzunarul atentatorului, încă înainte de a fi putut-o arunca și s'a rostogolit până în mijlocul străzii. Polițistul a aruncat imediat un țol înmuat în apă asupra bombeii predând-o apoi autorităților militare.

Unde au fost fabricate bombele?

Experții militari desfăcând cu precauțiune bomba găsită de polițist au constatat, că e de aceeaș construcțiune cu cea explodată și cu cele găsite pe timpul anexiunii la granița sârbească. Bombe de acestea, afirmati v, să construesc numai în arsenalele militare din Sârbia.

Atentat politic?

În urma faptului, că ambii atentatori au fost prăvăziți cu bombe de aceeași construcție s'a făcut concluziunea, că atentatul a fost pus la cale de o conjurație politică. Bănuiala, că atentatul s'a executat după un plan elaborat amănunțit și pentru toate eventualitățile pare a o întări faptul că cu puțin înainte de atentat agenții arestând pe un individ suspect pe cheul Appel, în fața palatului ziarului „Serajewoer Tagblatt“, acesta a lovit din mâni și din picioare și a răcnit:

— Sânt anarhist! Cine mă va atinge îl omor.

Prinderea asasinului.

Martorii înfiorătorului atentat spun, că în clipa, când Gravo Princip a îndreptat revolverul spre automobil, un polițist a sărit asupra lui, dar un individ l'a împins la o parte. Acest individ să afirmă, că ar fi fost unul dintre colaboratorii ziarului „Srbska Rejci“.

Asasinul grav rănit.

Asasinul, când a văzut, că automobilul să întoarcă și să duce spre conac, a încercat să fugă. Un ofițer din armata comună și un manipulant militar trăgându-și săbiile s'au luat după el. Manipulantul, mai sprinten de picioare, ajungându-l l'a lovit cu sabia, încât aceasta a căzut la pământ plin de sânge. Rana lui nu e mortală. Agenți l'au luat imediat în primire.

Știrea asasinatului

s'a răspândit cu iuțala fulgerului în toate continentele, deși să luaseră măsuri la telefon, ca știrile să fie reduse și controlate riguros.

Când i-s'a comunicat groaznica știre Maj. Sale împăratului, care abia ajunsese la Ischl — bătrânul a izbucnit în plâns și a exclamat:

— *Entsetzlich, nichts bleibt mir erspart!* (Groav, soavtea nu mă cruță de nici o lovitură!)

Maj. Sa a dat ordin, să se înapoieze imediat la Viena, unde a și sosit astăzi la amiazi.

În Budapesta știrea a ajuns pe la amiazi. După ce s'a confirmat oficial, autoritățile au dispus, ca muzicele, petrecerile să înceteze în toată capitala, arborându-să pe case drapelul negru. Ziarele cari din cauza sărbătorii catolice (Sf. Petru) de azi nu era să apară până Mercuri — au apărut ieri și azi în ediții speciale și îndoliate.

La Arađ știrea a ajuns ieri după amiazi la ora trei. Muzica militară care concerta în parc a fost revocată. Incolo nu s'a simțit nimic, afară doar de senzația știrii comentată în public. Drapelul negru a fost arborat întâi la „Românul“ — pe celelalte edificii abia azi.

Un martor ocular despre primul atentat.

Frizerul *Marossy*, unul dintre ceice au fost în imediata apropiere a atentatorului Cabrinovich a povestit privitor la atentatul prim următoarele amănunte:

Mă aflam la colțul cheului. Trecând cele două automobile cu funcționarii poliției și primarul, după o mica pauză s'a apropiat automobilul în care ședeau arhiducele Francisc Ferdinand cu arhiducesa de Hohenberg și cu guvernorul Potiorek. În clipa aceasta să ivi partea cealaltă a cheului, un bărbat tânăr, care până atunci stătu în apropierea podurilor, apropiindu-să de balustradele cheiului, a aruncat de jos în sus un obiect pe care l-a lovit mai întâi de perete, spre automobilul arhiducelui.

Individul era însoțit încă de un altul, care imediat ce obiectul a fost aruncat s'a coborât liniștit la vale pe cheu. Am văzut cum obiectul aruncat s'a lovit de automobil, am văzut ridicându-să puțin fum și apoi am

observat că bomba cade la pământ în calea automobilului următor. În clipa aceasta a urmat o bubuitură îngrozitoare. Cât ce am observat, că individul a aluncat obiectul dela el am alergat spre el. De sigur el m-a observat, căci în clipa următoare a sărit peste balustradă, aruncându-să în râul Miljacka. Am sărit după el și un detectiv îmi veni ajutor. Detectivul ținea un revolver în mână și avea de gând să-l împuște pe străin. I-am strigat detectivului: Nu împușca, trebuie să-l prindem viu. Individul ținea mâna sub apă și deoarece bănuiam că are vre-o armă în mână am sărit asupra lui dela o parte și prinzându-i mâna i-am scos-o deasupra apei. Dar n'avu nici o armă.

Ce spun atentatorii?

Nedelco Cabrinovič, atentatorul cu bomba se poartă foarte cinic în arest. Declară, că nu are complici și că bomba și-a procurat-o în Belgrad, dela un anarhist. După comiterea atentatului a sărit în râul Miliatca, de unde a fost scos de poliști.

Asasinul Gabrillo Princip declară că e dușman al imperialismului, a voit de mult să-l ucidă. Neagă să dea alte amănunte.

Ambii atentatori suni sârbi de origine.

Trenul special pentru transportarea cadavrelor.

Trenul special al Curții, care a adus pe moștenitorul tronului la manevre, la ordin mai înalt a fost pus în stare gata în orice moment de plecare pentru transportarea cadavrelor la Viena.

Poliția din Sarajevo.

E absolut de neînțeles că s'a putut întâmpla atentatul, câtă vreme toate străzile orașului erau inundate de poliție și jandarmerie. Populația orașului e foarte consternată pentru neglijența condamabilă a poliției și a jandarmeriei.

Date biografice

Arhiducele Francisc Ferdinand (Carol Ludovic Iosif Maria) s'a nascut în 18 Decembrie 1863 în palatul Herberstein din Graț, ca fiu al arhiducelui Carol Ludovic (fratele mai mic al regelui) și arhiducesei Maria Annunziata. Printre cele 112 generații de străbuni ai săi cei mai mulți sunt germani, dar și sângele unei românce a curs în vinele sale.

Copilăria și-a petrecut-o în Viena, rămânând orfan la vârsta de 7 ani. Nimeni nu credea, că o să ajungă moștenitor de tron al monarhiei, fiind atunci încă în viață clironomul Rudolf. A fost crescut numai pentru cariera militară, la diferite arme. Abia după tragedia dela Mayerling a fost considerat de moștenitor presumpțiv al tronului. Ca atare, pentru îmbogățirea cunoștințelor, întreprinde în 1892 o călătorie în jurul lumii; studiile și impresiile de călătorie și-le publică ulterior într'un volum, care atrage atenția generală asupra sa.

Puțin în urmă se îmbolnăvește de piept și după o cură de aproape doi ani, prin diferite regiuni și stațiuni climaterice — se însănătoșează. În 1897 ca reprezentant al monarhului participă la festivitățile din Londra în onoarea reginei Victoria; în anul următor e numit la comandamentul suprem pe lângă M. Sa, fiind de atunci cel mai cu greutate consilier al regelui în afacerile militare.

Căsătoria arhiducelui Francisc Ferdinand a produs mare senzație în lumea întreagă, deoarece și-a ales de soție o contesă, ceace în familia Habsburgilor înseamnă căsătorie morganatică și urmașii lipsiți de rangul părintelui.

Moștenitorul de tron era de 36 ani (în 1899) când a făcut cunoștință cu conțesa Sofia Chotek, o ființă blândă și modestă, damă de curte la arhiducesa Izabela.

Contesa Sofia aparține familiei nobilitare boemă Chotek de Chotkova, fiica contelui Bohuslav. Deși familia aceasta e una dintre cele mai dignitare din Austria, totuș nu era de rangul unui arhiduce și în aceasta era piedeca.

La început nici nu să învoia nimeni dela curte. Contesa Sofia a și fost depărtată, dar moștenitorul de tron a fost nestrămutat în hotărârea sa; până ce monarhul, bazat pe experiențele triste din trecut, și-a dat învoirea.

Clironomul Francisc Ferdinand însă a trebuit să renunțe solemn la dreptul de a-și lăsa pe unul dintre copiii săi să-l urmeze pe tronul Austro-Ungariei. Cu toate acestea soției moștenitorului de tron i-s'a dat onoare ca unci regine, iar M. Sa încă din ziua cununiei i-a dat titlul de principesă.

Părechea moștenitoare a dus cea mai exemplară viață familiară. Principesa Sofia era nedespărțită de augustul ei soț. Chiar și acum dânsa rămăsese la curte și numai auzind că întreprinderea soțului său în Bosnia poate fi periculoasă, a călătorit să fie lângă dânsul. Destinul a voit, ca cei doi soți să și moară împreună...

După dânsii rămân trei copii: Sofia, Maximilian și Frnest — trei orfanii cari nici azi nu știu de tragedia părinților lor.

Caracterul și rolul politic al regretatului moștenitor de tron sânt îndeobște cunoscute, ca să nu mai înistăm la acest loc. Pentru unii a fost un sfinx, pentru noi însă a fost un om pe care l'am înțeles și în care ne așezasem toate speranțele în alte vremi mai bune — astăzi rezignați, cu sufletele îndoliate și, poate, cu nădejile sfărâmate.

(Românul).

Monografiile comunelor.

Curs cu premii.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu” s-a luat de scop, ca prin împărțirea de premii în bani să dea îndemn și ajutor acelor din cărturarii noștri, cari s'ar hotări să facă descrierea amănunțită (monografiile) a comunelor din comitatul Sibiu.

Fiecare lucrare are să cuprindă descrierea (monografia) unei singure comune, putând de altfel incurge despre o singură comună mai multe lucrări.

Lucrările incurse să vor examina de un juriu literar, la propunerea căruia, comitetul Reuniunii agricole va conferi deocamdată următoarele 3 premii, și anume:

Lucrarea care va fi aflată de cea mai bună, să va premia cu 90 cor.

Lucrarea declarată ca de a doua de bună, să va premia cu 60 cor.

Lucrarea declarată ca a treia de bună să va premia cu 50 cor.

Incurgând mai multe lucrări vrednice de premiat, acelea să vor considera la concursul ce-l vom publica în 1915.

Monografiile au să cuprindă, între altele, cam următoarele:

Istoricul comunei, încât să pot afla date, dela întemeiere și până astăzi. Numărul locuitorilor după gen,

naționalitatea și religia lor. Câți știu ceti și scrie. Starea morală și materială a locuitorilor, în trecut și în prezent. Starea sanitară, traiul, ocupațiunea (câți au absolvat școli mai înalte, anume cine și ce ocupațiune are, câți sânt aplicați la meserii, la negoț sau la alte întreprinderi?), îmbrăcăminte etc. locuitorilor. Obiceiurile și datințele. Credințe deșarte. Jocul, cântecele, chiuiturile, bocetele, poveștile, glumele etc. Limba vorbită cu toate particularitățile ei etc. Descrierea stradelor, a caselor și a celorlalte zidiri, materialul din care sânt alcătuite, cu câte încăperi și cam câți oameni lucesc în una.

Descrierea edificiului școlar, anul zidirii lui, numărul încăperilor, al învățătorilor și al elevilor, mijloacele din cari să sustine și eventualele izvoare din care s'ar putea sustinca și pentru viitor școala. Câți învățători au funcționat la școală și cum se numesc ei?

Descrierea edificiului bisericeii, cu anul zidirii, cu numele celor care au adus jertfe mai mari la edificare; câte persoane încap în biserică. Dacă în biserică se găsesc lucruri vechi de interes arhitectonic de sculptură, pictură, literatură etc. Mijloacele bănești ale bisericii, fondul propriu și celelalte eventuale fonduri și fundațiuni. Cercetarea bisericii. Numele preoților cari s'au peronat etc.

Descrierea progăzii (cimiterului) cu crucile, stâlpii, cu pomii și cu celelalte podoabe închinete de poporațiune în amintirea iubiților răposați.

Descrierea casei parohiale, a casei comunale și a altor zidiri publice.

Descrierea grădinilor, mărimea și felul de cultură al lor. Să să pună pond deosebit pe cultura poamelor și a soiurilor de poame, Descrierea școalei de pomi etc.

Să să descrie hotarul comunei peste tot, cu mărimea lui de odinioară și de acum; apoi să să facă descrierea agrilor, livezilor (fânațe), viilor, pășunilor, pădurilor și a pământului neproductiv. Uneltele întrebuințate la lucrarea pământului, odinioară și acum, plantele ce să cultivă și plantele a căror cultură nu este cunoscută, dar ar fi potrivite a să cultiva. Cât e roada aproximativă anuală, câtă să întrebuințează de locuitori și câtă să pună în vânzare.

Descrierea vitelor și a altor animale. Soiul, prețul și numărul lor. Aici să să arate anume, ce s'a făcut pentru îmbunătățirea rasei și ce ar fi de făcut și cu ce mijloace pentru viitor.

Descrierea așăzămintelor din comună cum și a tot ce este de interes.

Ca îndreptar la descrierea monografiilor recomandăm monografia comunei Orlat de R. Simu, a comunei Gurarâului de I. Muntean, a comunei Răhău de N. Cărpenișan și a comunei Săcădate de Ioan Podea.

Lucrările, adresate „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, să să trimită până la 1 Octombrie n. 1914. Ele să să însoțească pe un plic (cuvertă) închis, cuprinzând un bilet cu numele autorului, iar pe plic să să scrie titlul lucrării.

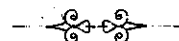
Reuniunea să va îngriji, ca lucrările aflate bune și premiate să fie tipărite.

Sibiu, 27 Iunie n. 1914.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Locuța,
prezident.

Victor Tordășianu,
secretar.

Programul

sărbărilor jubileului de 25 de ani de preoție
a Prea Onoratului Domn protopresbiter
TRAIAN OPREA.

Încă înainte de sărbarea zilei jubilară — în semn de aducere aminte — atât preoții cât și învățătorii tractului Vârșeț se vor fotografia în două tablouri mari separate în frunte cu protopresbiterul jubilent.

2. Joi în 17/30 Iuliu a. c., când să împlinesc 25 de ani, de când Prea On. Domn șef tractual a primit darul preoției, toți preoții și învățătorii tractului Vârșeț se vor întruni la 10 ore a. m. în sala de ședințe a »Luceafărului« din Vârșeț, de unde o deputațiune constatătoare din 2 preoți și 2 învățători vor invita pre P. On. Domn protopresbiter jubilent la serviciul divin.

3. La 1/2 ore a. m. să va ținea rugăciune de mulțămire. P. On. Domn protopresbiter va fi salutat în biserică în numele preoției de un preot, iar în numele învățătorimei de un învățător.

4. La 1 oră d. a. banchet în hotelul »Baross«. Vârșeț din conferința preoțască-învățătoarească ținută la 27 Mai (9 Iunie) 1914.

Avram Corcea,
președ. conferinței.

Nicolae Băiaș,
notar.

NOTA. Pentru banchet să plătesc câte 4 cor. de tacâm. Ceice doresc a lua parte la banchet sânt poștiți a se anunța părintelui Nicolae Băiaș în Vârșeț cel mult până în 10/23 Iuliu a. c.

Dela „Asociațiune“.

Secțiile științifice literare.

La 1/15 și la 2/15 Iulie a. a. să va ținea ședința plenară a secțiilor științifice-literare în Sibiu.

La 1 Iulie în sala festivă a Muzeului Asociațiunii să va aranja o serbare comemorativă din prilejul împlinirii alor 25 de ani dela moartea poetului Eminescu. Programul acestei serbări să va publica mai târziu.

La cererea mai multor membri ai secțiilor, după ședința plenară, în 16, 17 și 18 Iulie n. să vor face escurzii la Săliște, Rășinar, Avrig și în România prin Turnu-Roșu, vizitând mănăstirile Cozia, Horez și Curtea-de Argeș. Domnii membri ai secțiilor, cari doresc să participe la aceste escurzii, sânt rugați a se anunța 5 Iulie n. la biroul Asociațiunii. Pentru a putea trece în România să cere un document justificativ dela primăria comunei, pe baza căruia să vor libera certificatele de trecere din partea poliției de graniță. Cheltuielile de călătorie vor fi cam 40—60 cor. Definitiv să vor fixa după ce vom ști numărul excursioniștilor.

Sibiu, 22 Iunie n. 1914.

Biroul Asociațiunii.

Convocare.

Conform §-lui 17 din „Regulamentul general al secțiilor științifice-literare ale Asociațiunii“, convoc prin aceasta pe onorații membri ai secțiilor pe ziua de 14 Iulie nou a. c. la orele 10 a. m. la

Ședința plenară ordinară,

care să va ținea în sala festivă a Muzeului Asociațiunii (Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6) cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței plenare.
 2. Raportul secretarului literar către ședința plenară.
 3. Stabilirea ordinii lucrărilor.
 4. După amiază ședințele singuraticelor secții.
- Sibiu, în 24 Iunie 1914.

Prezidiul Asociațiunii.

Mr. 102 1914 F. G.

Concurs.

Penru conferirea de burze (stipendii) din „Fundatiunea Gozșdu“ pe anul 1914/15 la școalele medii, ¹⁾ facultăți, universități și școalele de cădeți la armata comună și honvezi — să publică următorul concurs:

1. Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notar public:

a) că este fiu de cetățean ungar și aparține bisericii ortodoxe gr. orientale române, — spre care scop să recere estrasul din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului competent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, — spre care scop studenții dela școalele medii să prezinte atestatul despre anul școlar 1913/14, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate semestrele ascultate până acum;

c) că averea proprie și a părinților nu e de ajuns să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, — spre care scop să producă atestat dela dirigătorul politică competent. Atestatul să cuprindă date pozitive despre aceasta avere și să fie subscris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot, ori este înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopresbiterului concurent.

2. Dacă concurentul a intrerupt studiile, să producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Concurentul să arate în petițiune specialitatea la care și locul unde voește a continua studiile precum și aceea, dacă folosește și altă bursă.

4. Bursele pentru străinătate să acordă numai condiționat dela obținerea concesiunii ministeriale.

5. Petițiunea instruată cu documentele susamintite este a să adresa *Reprezentanței fundatiunii lui Gozșdu (Nagyszeben, Fleischer-Gasse 45)* până la 23 Iulie (5 August) a. c.

6. Toți bursierii actuali sânt provocați ca până la 2/15 Iulie a. c. să arate rezultatul studiilor din anul

¹⁾ Pentru orientare să notează, că la conferirea burserelor în senzul actului fundational fiind preferiți concurenții dela studii superioare, — pentru cei dela școalele medii numai 3—4 burse să votează anual.

școlar 1913-14, căci altcum să va sista stipendiul, respective ajutorul avut.

7. Petițiunile defectuos instruate sau sosite după termen nu vor fi considerate.

8. Cocurentul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-să trimită rezoluțiunea reprezentanței.

Sibiiu, 5/18 Iunie 1913.

2—3

Presidiul Reprezentanței

Știri

S. Liturgie pentru răposatul moștenitor de tron *Francisc Ferdinand* s'a celebrat în catedrala din loc Mercuri în 18 l. c. A pontificat Prea S. Sa Episcopul diecezan *Dr E. Miron Cristea* azistat de Înalt Prea Cuv. Sa părintele arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Musla*, protosinghelii *Dr Iosif Tr. Badescu* și *Dr I. Olariu*, protopresbiterul *Andrei Ghidiu* și diaconul *Pavel Magdescu*. Au azistat Magn. Sa Dl *Patriciu Dragalina* și toți oficianții dela Comunitatea de avere, oficianții konzistoriali, corpul profesorilor dela institutul diecezan, mulți onorațiori și credincioși. După rugăciunea amvonului Prea S. Sa a cetit rugăciunea de dezlegare. Răspunsurile le-a cântat corul seminarial supt conducerea prof. *Antoniou Sequens*. Azi să ține parastas pentru odihna sufletului răposatului moștenitor de tron.

Examene la școala reală din Brașov, cu calcul general „foarte bine”, au făcut ca eleve privatiste pe cl. III dșoarele *Valeria Branisce* și *Alma Pop*; iar eleva *Eleanuța Dobrin*, tot cu „foarte bine”, de pe clasa I. civilă.

Concordat între Vatican și Sârbia. În urma acestui concordat să va înființa o arhiepiscopie rom. cat. în Belgrad, pentru teritoriile vechi sârbești; o episcopie la Üsküb, pentru teritoriile ocupate. Arhiepiscopul și sufragantul atârnă de Roma, dar la numirea lor să cere consentimentul guvernului sârbesc. Să mai regulează instrucțiunea religiei la copiii rom cat. și religia copiilor născuți din căsătorii mixte.

Examenele de cvalificațiune învățătorească la institutul pedagogic diecezan au fost Joi în 19 și 20 l. c. S'au prezentat la examen candidații: *Traian Miși*, *Petru Mureșan*, *Cornel Nica*, *Emilian Novacovici*, *Valeriu Petanec* și preotul *Teodor Șandru*. Toți candidații au reușit.

La examenul de cvalificațiune de curs 3 elevi au fost îndrumați a face corigență în Septemvrie a. c.

La examenele finale dela institutul teologic a prezidat Înalt Prea Cuvioșia Sa părintele arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Musta* care, ca totdeauna, cu fapta și cuvântul arată cât de mult trebuie să fie pătrunși de zel și dragoste toți ceice sânt în slujba bisericii spre binele neamului. Înalt Prea Cuv. Sa e om înaintat în vârstă, dar când e vorba de împlinirea datoriei cătră biserică și neam e între cei dintâi.

Examenele dela institutul pedagogic s'au ținut supt presiul comisarului konzistorial Spect. Domn *Dr Valeriu Branisce* în prezența comisarului ministerial *Ilustr. Sa Dl Dr Iosif Siegescu*, konzilier aulic, deputat dietal, profesor universitar.

Deosebită mângâiere sufletească pentru toți e fapta, că Prea S. Sa Episcopul diecezan *Dr E Miron Cristea* a binevoit să fie la aceste examene dovedind așa viul interes ce-l are pentru toate mișcările și instituțiunile culturale din dieceză. Pildele conducătorilor sânt tot-

deauna îndemn și înucrajare subalternilor și până când biserica are astfel de conducători, nu are să se teamă de nimic; va avea putere să învingă toate primejdiile ce va întâmpina în desvoltarea și întărirea ei. Anul școlar s'a încheiat Sumbătă în 21 l. c.

Rezultatul examenelor finale este:

a) la institutul teologic: 1 elev au obținut 1 notă nesuficientă și are să facă în Septemvrie examen de corigență, 1 elev a obținut mai multe note nesuficiente, deci repețește cursul;

b) la institutul pedagogic: 4 elevi au note nesuficiente și vor corige aceste note în Septemvrie.

În amintirea iubiților răposați. Neconsolații frați și surori *Constantin Popovici*, paroh în Slimnic și soția sa *Valeria n. Ghișoiu*, *Virgil Popovici*, sublocotenent c. și r. în Alba-Iulia, *Vasile Popoviciu*, măestru mehanic și soția sa *Anuța născ. Rohan*, *Alexandrina Popoviciu* și *Matilda Popovici* măr. *Nicolae Vidrighin*, cassar de bancă în Ocna Sibiului, dăruesc întru vecinica odihnă a surorii lor *Valeria Degan n. Popovici*, fosta soție de comersant în Fiume suma de 20 cor., din cari cor. 10 la fondul *Aurel Vlaicu* pentru stipendiarea tinerilor meseriași cu scop de înmulțirea cunoștințelor în străinătate și cor. 10 la fondul *Episcopului Nicolae Popea* pentru masa învățăceilor meseriași. Pentru prinos, dorind mângăere celor îndurerăți, aduce sincere mulțumite, în numele Reuniunii meseriașilor sibieni, *Victor Tordășeanu*, prezident.

Bibliografie

Biserica ort. ronână Nr. 2: Acte oficiale. Interpretarea cărții, *B. Mangăru*. Evoluiază dogmele? Cuvânt împotriva neamurilor al s. *Atanasie cei Mare*, *L. Mihălcescu*. Idei privitoare la catehizarea modernă, *M. P. Biserica românească în Ierusalim*, *Dr Drag. Demețrescu*. Oficiale. O socoteală, *G. Cuvântare*, *P. S. Episcop Nifon*. Raport general cătră s. Sinod, *P. S. arhier. Vartolomeu*. Copie după raportul *P. C. revizor ecleziastic* cătră s. Metropolie a Ungro-Vlahiei.

Amvonul Nr. 1. 2: Cuvântare ținută în ziua de 23 Februarie a. c. la Societatea Clerului Român „Ajutorul”. Lucrările Societății. Predică la Dumineca slăbănogului. Forțele secrete ale omului. Dela societatea „Ocrotirea orbilor”. Predică la s. împărați *Constantin și Elena*. Semnele unor vremuri mai bune. Informații.

Cosinzeana Nr. 25: Colonii școlare de vacanță. Douăzecișicinci de ani dela moartea lui *Eminescu*. Scrișoare din Constanța. Taifasuri. Icoane din luptele naționale. Cronică literară. Doamna munților. Fracul. Precepte (poezie). Din răvașele unui voluntar. Să știu! (poezie). Marama s. *Veronica*.

Antialcoolul Nr. 1: Indolența noastră, *P. R. Strigățul de alarmă al Țarului*. Lupta oficială în contra alcoolizmului. Legile votate în Europa și America. Inițiativa privată în combaterăa alcoolizmului. Societățile de temperanță și abstenență. Interzicerea beuturilor alcoolice pe vasele de război și în porturile militare. Din viața domnitorului *Cuza*. Pacostea beției în Rusia.

Anuarul școlai comerciale superioare gr. or. rom. din Brașov pe anul XLV al existenței sale. Anul școlar 1913—14. Publicat de *Arseniu Vlaicu*, director. Cuvântul: Din cursul de economie națională și politică, de

prof. I. Socaciu. Personalul didactic. Materialul propus în anul școlar 1913-14. Conспектul cărților. Chestiunea examenelor de maturitate. Societatea de lectură. Lucrările scripturistice din limba română. Instituțiuni și mijloace de învățământ. Stipendiști, interniști și beneficiari. Cronica anului școlar. Deciziuni principiale. Activitatea literară a profesorilor. Date statistice pe 1913-14. Mulțămită publică. Aviz pentru anul viitor școlar. Clasificarea la finea anului școlar 1913-1914. Tabloul examenelor de maturitate în anul 1913-14. Drepturile bachelauriaților. Premiarea.

Licitațiune minuendă

Având încuviințarea Venerabilului Conzsttor diecezan dată sub Nr. 4053 E din 18 Iunie 1914, publicăm concurs de licitațiune scăzătoare prin ofert închis, pentru legarea sfintei biserici din **Rudăria** cu fer, pentru acoperirea turnului ei cu aramă, prima calitate, și pentru executarea tuturor reparaturilor delipsă pe din lăuntru și pe din afară, la ziduri și la coperiș, după planurile și devizul ce să pot vedea la oficiul parohial, în orice zi înainte de terminul concursului.

Prețul stabilit în deviz este de 8443 cor. 84 fil.

Ofertele provăzute cu un vadiu de 10% să vor desface la 30 Iunie st. v. la 8 ore dimineța, și imediat să va încheia contractul de dare în întreprindere, sau dacă oferentul cel mai convenabil nu ar fi de față, până în trei zile.

Concura pot numai arhitecți și comuna bisericească își rezervă dreptul de a da lucrarea aceluia dintre ei, în care poate avea mai multă încredere.

Din suma asupra careia va face învoiala să va scădea prețul planului și al preliminarului și cheltuiala de drum plătită arhitectului ce le-a pregătit.

Lucrarea trebuie executată în timp de o lună dela încheierea contractului.

Rudăria (Ógerlistye), din ședința comitetului parohial, ținută la 16 Mai 1914. 1—1

Dr Ioan Sârbu
paroh și președ, al com. adm. prot.

Ilie Murgu
notar ad hoc.

Concurse

Pentru ocuparea postului *învățătoresc* dela școala confesională ort. română din **Hezeriș** (Lugosegres) să escrie concurs pelângă următoarele

Emolumente :

1. Salar 600 cor.
2. Pentru lemne și cărătura lor 200 cor.
3. Pentru conferințe și adunarea generală 30 cor.
4. Pentru scripturistica 20 cor.
5. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.
6. Jumătate (1/2) jug. grădină cu locuință.
7. Pământ arător două și jumătate jug.

Pentru întregirea salariului s'a cerut ajutor dela stat. Alesul e îndatorat a purta protocoalele comitetului și sinodului parohial și socoțile bisericii și ale cultului.

Ceice doresc a ocupa acest post sânt poftiți a se prezenta în vr'o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, iar rugările a le înainta Prea On. Oficiu protopresbiteral în Logoj.

Hezeriș (Lugosegres) din ședința comitetului parohial ținută la 2 Februarie 1914.

2—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Dr George Popoviciu*, protopresbiter.

Pentru ocuparea postului vacant de *învățător* la școala noastră gr. or. rom. din comuna **Satu-mic** (Lugoskifalu) să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Foaia diecezană pelângă următoarele

Emolumente :

1. Salar în bani gata dela comuna bisericească 1000 ușa mie cor., solvibili anticipative lunarminte.
2. Întregirea de salar fundamental și eventual gradațiuni să asigură din partea statului.
3. Pentru conferință și adunarea generală 30 cor.
4. Pentru scripturistica școlară 10 cor.
5. Locuință în natură cu grădină de legumi de 400 □.
6. Dela înmormântări cu liturgie 2 cor., fără liturgie 1 cor.

Doritorii de a ocupa acest post sânt rugați a se prezenta sub durata concursului în s. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cele rituale, având a instrua copiii în cântare și a purta cantoratul în și afară de biserică.

La prezentarea lor în comună sânt îndatorați a se prezenta și a-și năița recursele P. O. D. protopop Dr George Popoviciu în Logoj.

Satumic.

George Marcu
preș. com. par.

2—3

Ion Vasii
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Dr George Popoviciu*, protopresbiter.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. rom. din **Vlaicoveț** (Temesvlajkócz), protopresbiteratul Verșetului, să escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele sânt :

1. Salar fundamental 1000 cor., plusul întregire dela stat.

1. Pentru participarea la adunarea generală și conferințele învățătoresți 30 coroane, dacă va participa.
3. Scripturistica 10 coroane.
4. Dela înmormântări, unde va fi poftit 1 cor.
5. Dela parastase 40 fileri.
6. Cvartir în natură cu grădină de legumi.

Alesul învățător este îndatorat, pelângă instruirea școlară, a cerceta regulat sfta biserică, a conduce ținerea școlară la sf. biserică la toate slujbele dumnezești, a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua ținerea școlară în cântările bisericesti și în fine a îndeplini agendele scripturistice de notar ale comitetului și sinodului parohial.

La acest post să admit numai aceia, cari pot înfînța și conduce cor. bisericesc.

Postul e de ocupat în 1 Septemvrie a. c.

Sistându-să deocamdată al doilea post, nou alesul învățător este obligat a instrua toate clasele (I—IV).

Recurenții au a-și subșterne petițiile Prea On. Oficiu protopresbiteral ortodox român din Vârșet și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua alegerii.

Vlaicovăț (Temesvlajkócz), din ședința comitetului parohial ținută la 15 Iunie v. 1914.

Stefan Perian,
președ. com. par.

1—3

Vasile Iova,
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.